

Anonymizované znenie

Preklad

C-65/20 – 1

Vec C-65/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

7. február 2020

Vnútroštátny súd:

Oberster Gerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

21. január 2020

Žalobkyňa:

VI

Žalovaná:

KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) ako súd rozhodujúci o opravnom prostriedku „Revision“ [omissis], vo veci žalobkyne VI [omissis] proti KRONE – Verlag Gesellschaft mbH & Co KG, Viedeň [omissis], [omissis] o zaplatenie 6.338,84 EUR [omissis] a určenie [zodpovednosti], ktorý podala žalobkyňa voči rozsudku Handelsgericht Wien (Obchodný súd Viedeň, Rakúsko) ako odvolacieho súdu z 18. apríla 2019 [omissis], ktorým bol potvrdený rozsudok Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Okresný súd pre obchodnoprávne spory Viedeň, Rakúsko) z 31. júla 2018 [omissis], vydal toto

Uznesenie

I. Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ predkladá nasledujúca prejudiciálna otázka:

Má sa článok 2 v spojení s článkom 1 a článkom 6 smernice Rady 85/374/EHS z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky vykladať v tom zmysle, že za (chybný) výrobok sa považuje aj fyzický výtlačok denníka, ktorý obsahoval odborne nesprávne odporúčanie v oblasti zdravia, ktorého dodržanie spôsobuje poškodenie zdravia?

II. [omissis] [prerušenie konania]

ODÔVODNENIE:

1. Skutkový stav:

Žalovaná je majiteľkou média a (podľa vlastných tvrdení) vydavateľkou regionálneho vydania denníku „Kronen-Zeitung“. Majiteľom médií je podľa zákonnej definícií § 1 ods. 1 bodu 8 písm. b) Mediengesetz (zákon o médiách), BGBl č. 314/1981 v znení BGBl I č. 49/2005, okrem iného ten, kto zabezpečuje obsahovú náplň média a zabezpečuje alebo zariaďuje jeho výrobu a distribúciu.

Žalovaná 31. decembra 2016 v časti „Rakúsko“, v rámčeku a v rubrike „Hing'schaut und g'sund g'lebt“ [„Nazri a ži zdravo“] zverejnila príspevok od „bylinkára farára Benedikta“ s názvom „Nechať bolesť odznieť – obklad zo strúhaného chrenu“. Príspevok obsahoval nasledujúci text:

„Ako zmierniť reumatické bolesti

Čerstvo nastrúhaný chren môže pomôcť zmierniť bolesti vyskytujúce sa v súvislosti s reumou. Dotknuté oblasti sa najprv potrujú masným rastlinným olejom alebo bravčovou masťou, predtým ako sa na nich naniesie a pritlačí nastrúhaný chren. Obklad môžeme nechať pôsobiť na dotknutom mieste aj dve až

päť hodín, predtým ako ju opäť odstránime. Toto použitie má dobrý upokojujúci účinok.“

Trvanie aplikovania obkladu chrenu uvedené v príspevku bolo nesprávne: namiesto dvoch až piatich hodín správne malo byť uvedené dve až päť minút. Stĺpček bol napísaný „bylinkárom farárom“, ktorý je členom rehole a prijal meno „Benedikt“. Bol spolupracovníkom už zosnulého „bylinkára farára“ a doteraz zostavil množstvo komentárov a rád v tlačенých médiách, rádiových vysielaniach a televíznych reláciách na tému liečivých bylín. Doteraz napísal dve knihy o liečivých bylinkách a pre denník žalovanej písal každodennú rubriku o liečivých bylinkách.

Žalobkyňa je predplatiteľkou „Kronen-Zeitung“ a príspevok si prečítala 31. decembra 2016. Verila v správnosť uvedeného času liečby a tam popísanú vrstvu chrenu naniesla na členok na jej ľavej nohe. Obväz nechala pôsobiť asi tri hodiny a odstránila ho až keď už mala silné bolesti. Prostredníctvom silného horčičného oleja obsiahnutého v chrene došlo k toxickej kontaktnej reakcii.

2. Právne predpisy:

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 v spojení s článkami 1 a 6 smernice Rady 85/374/EHS z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky (Ú. v. ES L 210, 1985, s. 29; Mim. vyd. 15/001, s. 257).

Smernica 85/374/EHS bola v Rakúsku prebratá prostredníctvom Produkthaftungsgesetz (zákon o zodpovednosti za výrobky), BGBl č. 99/1988, naposledy zmenený prostredníctvom BGBl I č. 98/2001. Relevantné ustanovenia Produkthaftungsgesetz znejú takto:

„§ 1.(1) Ak chybou výrobku dôjde k smrti človeka, jeho fyzickému poraneniu alebo poškodeniu zdravia alebo poškodeniu hmotnej veci odlišnej od výrobku, za náhradu škody zodpovedá

1. obchodník, ktorý výrobok vyrába a uvádza na trh,

...“

„§ 3. Výrobca (§ 1 ods. 1 bod 1) je ten, kto vyrobil finálny výrobok, akúkoľvek surovinu alebo súčiastku, zároveň ktorákoľvek osoba, ktorá v dôsledku uvedenia svojho mena, ochrannej značky alebo iného rozlišovacieho znaku na výrobku vystupuje ako jeho výrobca.“

„§ 4. Výrobok je akákoľvek hnutelná hmotná vec, aj v prípade, ak je súčasťou inej hnutelnej veci alebo je spojená s nehnuteľnosťou, vrátane energie.“

„§ 5. (1) Výrobok je chybný, ak neponúka bezpečnosť, ktorá sa pri zohľadnení všetkých okolností oprávnene očakáva, najmä vzhľadom na

1. prezentáciu výrobku,
  2. použitie výrobku na také účely, na ktoré sa logicky predpokladá, že sa použije,
  3. okamih, v ktorom bol výrobok uvedený do obehu.
- ...“

3. Návrhy a tvrdenia účastníkov konania

Žalobkyňa sa od žalovanej – pokiaľ ide o konanie o opravnom prostriedku „Revision“ – domáha zaplata 4 400 eur [omissis] z titulu náhrady škody, ako aj určenia, že zodpovedá za všetky nepriaznivé „súčasnú a“ budúce následky plynúce z udalosti z 31. decembra 2016. Je predplatiteľkou „Kronen-Zeitung“. Rada obsiahnutá v článku „bylinkára farára Benedikta“ obsahovala preklep žalovanej, čím sa odporúčal príliš dlhý čas aplikácie. Dôverovala údajom žalovanej týkajúcim sa trvania aplikácie a v súlade s tým nechala pôsobiť obväz, čím utrpela vážne zranenia. Domáha sa najmä bolestného (4 400 eur). Dlhodobé následky a ďalšie následky sa nedajú vylúčiť, preto má záujem na určení [zodpovednosti].

Žalovaná namieta, že je majiteľskou médiu „Kronen-Zeitung“. „Farár bylínok Benedikt“ nie je ani jej orgánom, ani jej zástupcom. Je členom kláštora, externým a preukázaným odborníkom v oblasti liečenia bylínkami. Doteraz sa vždy mohla spoľahnúť na jeho expertízu a nie sú jej známe žiadne podobné „škodové prípady“. Stĺpček je radou pre jej čitateľov, ktorá je poskytnutá bezplatne bez toho, aby z toho mala alebo očakávala akúkoľvek výhodu. Jej regionálne vydanie je bulvárnym médiom a nie je možné vychádzať zo záruky správnosti príspevku. Zranenia a následky zranení popiera.

Súd, ktorý vo veci rozhodoval na prvom stupni v rozsahu relevantnom pre konanie o opravnom prostriedku „Revision“ zamietol návrh na zaplata 4.400 EUR [omissis] a určenie [zodpovednosti]. Žalovaná umožnila napísať príspevok odborníkovi v oblasti liečenia bylínkami, ktorý v tejto oblasti už zverejnil viacero kníh a množstvo komentárov a rád v rôznych médiách. Ak by bol nesprávny čas aplikácie uvedený už ním, nemala žiaden dôvod, aby skontrolovala rukopisy alebo príspevky. Keďže v prípade autora príspevku šlo o odborníka v oblasti liečenia bylínkami, nepovažuje sa ani za obvykle nespôsobilú, ani odborne nebezpečnú osobu v zmysle § 1315 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník). Ak by bol príspevok pôvodným autorom síce správne dodaný, ale následne u žalovanej došlo k preklepu, respektíve k chybe pri prepisovaní, vydavateľstvo zodpovedá len v prípade záruky za obsahovú správnosť svojej publikácie. Súdu je známe, že v prípade tlačeneho výrobku vydávaného žalovanou

ide o bulvárne médium. Informácie sú v ňom uvedené skôr v krátkych článkoch zábavným spôsobom, respektíve jednoduchým a ľahko zrozumiteľným spôsobom, avšak nie v niekoľkostranových odborných rozboroch. Očakávanie čitateľov je aj podľa toho iné, ako v prípade odborného článku, odborného časopisu alebo náučnej knihy. Podľa toho nie je možné vychádzať ani zo záruky obsahovej správnosti príspevku. Zodpovednosť žalovanej za trvanie aplikácie, ktorý bol v príspevku nesprávne uvedený, preto nie je daná.

Odvolací súd odvolaniu žalobkyne nevyhovel. Z právneho hľadiska uviedol, že žalobkyňa sa v konaní na prvom stupni v prípade „zodpovednosti za výrobok“ žalovanej ako „výrobcu“ odvoláva výslovne na zodpovednosť založenú na zavinení, takže „ani pre žalovanú, ani pre súd na prvom stupni nebolo ani čiastočne zjavné, že by žalovaná mala byť ako výrobca zodpovedná aj v rámci objektívnej zodpovednosti podľa Produkthaftungsgesetz“. Žalobkyňa v odvolacom konaní svojimi tvrdeniami v súvislosti zo zodpovednosťou žalovanej podľa Produkthaftungsgesetz porušila zákaz uvádzať nové dôvody. Okrem toho sa z jej tvrdení v odvolaní nedá odvodiť nesprávne právne posúdenie súdu na prvom stupni.

Proti tomuto rozhodnutiu smeruje opravný prostriedok „Revision“ podaný žalobkyňou, ktorým sa domáha vyhoveniu žalobnému návrhu; subsidiárne podáva návrh na neplatnosť.

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie o opravnom prostriedku „Revision“ a Súdnemu dvoru Európskej únie predložiť otázku, ktorá je z hľadiska práva Únie podstatná pre rozhodnutie sporu.

4. Odôvodnenie prejudiciálnej otázky:

4.1. S odvolacím súdom (a aj žalovanou) nemožno súhlasiť v tom, že žalobkyňa v konaní pred súdom prvého stupňa neuviedla žiadne dostatočné skutkové tvrdenia týkajúce sa zodpovednosti žalovanej podľa Produkthaftungsgesetz. Žalobkyňa v konaní pred súdom prvého stupňa uviedla, že je predplatiteľkou tlačeného média žalovanej a dodržiavaním nesprávneho ošetrenia, ktoré v ňom bolo odporúčané, utrpela ťažké zranenia. Aj zo zistení súdu na prvom stupni sa dá vyvodiť tak výrobok (regionálne vydanie „Kronen-Zeitung“), ako aj majiteľka média a vydavateľka (žalovaná), ktorá zverejnila článok, vyrobila výrobok a uviedla do obehu, ako aj fyzická ujma žalobkyne (toxická kontaktná reakcia). Tým sú dané všetky podmienky pre preskúmanie objektívnej zodpovednosti podľa Produkthaftungsgesetz, aj keď žalobkyňa v konaní na súde prvého stupňa argumentovala osobitne zodpovednosťou žalovanej za zavinenie. V rozpore s názorom odvolacieho súdu v každom prípade neexistuje porušenie zákazu uvádzať nové dôvody podľa § 482 Zivilprozessordnung (Občiansky súdny poriadok), ak sa žalobkyňa v odvolacom konaní primárne odvoláva na zodpovednosť žalovanej ako výrobcu podľa Produkthaftungsgesetz.

4.2. Pre výklad Produkthaftungsgesetz a najmä jeho § 4 platí požiadavka výkladu v súlade so smernicou [omissis]. To, či vydavateľka alebo majiteľka denníka, ktorý umožnil zverejnenie článku, zodpovedá podľa smernice 85/374/EHS (a podľa Produkthaftungsgesetz) za nesprávny obsah novín, je sporné.

Podľa článku 2 prvej vety smernice 85/374/EHS sa na účely tejto smernice výrobok definuje ako všetky hnutelnosti, aj v tom prípade, ak sú súčasťou inej hnutelnosti alebo nehnuteľnosti. Podľa § 4 Produkthaftungsgesetz sa výrobok definuje ako všetky hnutelnosti, aj v tom prípade, ak sú súčasťou inej hnutelnosti alebo nehnuteľnosti, vrátane energie.

Časť (germanofónnej) literatúry obmedzuje zodpovednosť za nosiče informácií na akékoľvek škody, ktoré boli spôsobené ich vyhotovením (napríklad jedovatý obal knihy alebo jedovatá tlačiarenská farba). Iní uznávajú zodpovednosť za výrobok aj na základe nesprávneho duševného výtvoru. Ako zodpovední do úvahy prichádzajú vydavateľstvo, autor a tlačiareň [omissis]:

V prospech zodpovednosti (knižného) výrobcu, majiteľa médií alebo vydavateľa hovorí všeobecná mienka, keďže tlačene dielo sa nekupuje ako stoh papiera (ktorý viac alebo menej drží spolu v peknej forme), ale na základe jeho obsahu a očakávania spotrebiteľov v súvislosti s výrobkom nie sú len o tom, že z tlačeného diela nevyčnievajú žiadne svorky, na ktorých sa môžu zraniť, ale o tom, že sprostredkuje propagovaný obsah. Najmä príručky, návody, turistické mapy a podobne sa môžu predávať len preto, že koncoví odberatelia očakávajú, že z nich získajú správne inštrukcie. Ak recept v knihe alebo v novinách uvádza zdraviu škodlivú dávku určitej suroviny, bolo by nedôsledné, aby obeť vyšla naprázdno, zatiaľ čo v prípade nesprávnej prísady rovnakého množstva v polotovare, ktorý si kúpila, alebo pre pribalený nesprávny návod na použitie, by bolo možné žalovať výrobcu [omissis].

Proti zodpovednosti za nesprávne informácie sa uvádza:

- cieľ ochrany zodpovednosti za výrobok, podľa ktorého sa zodpovednosť vzťahuje na nebezpečenstvo veci a nie rady [omissis],
- okolnosť, že duševné výtvory nie sú výrobkami v zmysle § 4 Produkthaftungsgesetz (článok 2 smernice 85/374/EHS), keďže ako také nie sú hmotnými vecami [omissis]
- to, že nadviazanie zodpovednosti za výrobok na zhmotnenie informácie je svojvoľné a informácie sa z pôsobnosti smernice 85/374/EHS majú vyňať [omissis] a
- „obava zo straty hraníc“ takéhoto širokého chápania výrobku, ktoré by napokon objektívnej zodpovednosti podriaďovalo akékoľvek zhmotnenie duševného obsahu [omissis].

Keďže vyriešenie otázky, či sa obsah denníka má považovať za výrobok, na základe znenia článku 2 smernice 85/374/EHS, ktorého výklad je zas relevantný pre § 4 Produkthaftungsgesetz, nie je jasné a jednoznačne možné, je o objasnenie tejto právnej otázky potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie.

4.3. Ak by žalovaná, ktorá je vydavateľkou a majiteľkou denníka, za obsah jej novín mala ako výrobca podľa smernice 85/374/EHS niesť objektívnu zodpovednosť, potom podľa názoru vnútroštátneho senátu by v zásade mala niesť zodpovednosť za dodržiavanie nesprávneho odporúčania o dĺžke pôsobenia obalu chrenu (dve až päť hodín namiesto správnych dvoch až piatich minút), ktoré viedlo k fyzickému zraneniu jej čitateľky (žalobkyne). Titulok a obsah stĺpčeka „farára byliniek“ s názvom „Nechaj bolesť odznieť“ v redakčnej časti novín navodzuje čitateľom a tým aj žalobkyni dojem, že pri odporúčanom použití obkladu z nastrúhaného chrenu počas určitej doby sa môžu ich reumatické bolesti bezpečne zmierniť. Ak by použitie viedlo k poškodeniu zdravia, očakávaná bezpečnosť podľa článku 6 ods. 1 smernice 85/374/EHS by nebola dodržaná. Žalovaná – ak by sa v zmysle článku 1 smernice (§ 1 ods. 1 bodu 1 Produkthaftungsgesetz) považovala za výrobcu chybného výrobku (článok 2 smernice, § 4 Produkthaftungsgesetz) – by mala za poškodenie zdravia žalobkyne niesť zodpovednosť bez ohľadu na to, či nesprávny čas aplikácie bol uvedený už v rukopise „bylinkára farára“ alebo k nemu došlo chybou žalovanej pri prepise.

5. [omissis] [prerušenie konania]

[omissis]

Viedeň, 21. januára 2020

[omissis]

[poznámky]